

Zaproszenie do publikacji

Verbum Vitae – Kwartalnik biblijno-teologiczny

Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

zaprasza do zgłaszania artykułów do numeru zatytułowanego:

Teologia negatywna: Od antropomorfizmu do apofatyizmu

Redaktorzy prowadzący: dr Damian Mrugalski OP, dr hab. Marek Gilski

1. Wyjaśnienie tematu

Najstarsze wyobrażenia Boga (bogów) w wielu tradycjach religijnych były związane z różnego rodzaju antropomorfizacjami. Z drugiej strony już najstarsi filozofowie greccy krytykowali antropomorficzne myślenie o bogach. Taką właśnie krytykę znajdujemy w jednym z fragmentów Ksenofanesa (VI w. p.n.e.): „Gdyby woły, konie i lwy miały ręce i mogły nimi malować i tworzyć dzieła tak jak ludzie, to konie malowałyby obrazy bogów podobnych do koni, a woły podobnych do wołów”. Analogiczne napięcie pojawia się również w Biblii, która obfituje w antropomorficzne przedstawienia Boga, a zarazem zawiera wypowiedzi jak chociażby te: „Bóg nie jest jak człowiek” (Lb 23,19), „Żaden człowiek nie może oglądać oblicza Boga i pozostać przy życiu” (Wj 33,20), „Boga nikt nigdy nie widział” (J 1,18), czy w końcu słynna wypowiedź: „Jestem, który jestem” (Wj 3,14), która w filozoficznej interpretacji Biblii, dokonywanej przez wielu Ojców Kościoła nie stanowiła objawienia imienia Bożego, lecz wskazówkę, że jedyną rzeczą, którą intelekt ludzki jest w stanie pojąć o Bogu jest jego istnienie.

Pierwotna krytyka antropomorfizmów dała impuls do późniejszej, pogłębionej refleksji nad sposobami czy też w ogóle nad możliwością poznania Boga przez człowieka. W ten sposób zrodziła się teologia apofatyczna, która zgodnie ze znaczeniem greckiego słowa ἀπόφασις, stara się uzyskać wgląd w Boga (boskość) poprzez negację, a więc wyrażenie tego, czym Bóg nie jest, a nie czym jest. Taką teologię znajdujemy zarówno w doktrynach filozofów greckich jak i w dziełach myślicieli i mistyków żydowskich i chrześcijańskich pierwszych wieków naszej ery. Niektórzy z nich negowali wręcz jakąkolwiek możliwość poznania istoty Boga czy adekwatnego mówienia o Nim. Z czasem jednak teologia negatywna została zapoznana i oddała miejsce teologii katafatycznej, czyli pozytywnej.

Dziś teologia apofatyczna odradza się z wielu powodów. Na początku XX w. nastąpił wzrost zainteresowania teologią prawosławną, której jedną z głównych cech jest właśnie apofatyzm. To apofatyka, według Władimira Łoskiego odróżnia prawosławie od

zachodniej tradycji filozoficzno-teologicznej. Z drugiej strony, współczesny sekularyzm i ateizm w powiązaniu z pluralizmem religijnym i kulturowym nie sprzyjają rozwojowi teologii katechetycznej. W opinii wielu współczesnych myślicieli teologia pozytywna wraz z jej „twardymi” tezami uniemożliwia wręcz dialog międzyreligijny. Ponadto, przedstawiciele nurtu zwanego postmodernizmem, odrzucając metafizykę, która przez wieki zamykała całą rzeczywistość (tę boską i tę ludzką) w „sztywne” i „domknięte” pojęcia, starają się mówić o „tym, co pomiędzy”, o „różnicy”, o tym, co zostało pominięte przez tradycję metafizyczną.

Redakcja *Verbum Vitae* postanowiła wziąć udział w toczącej się dzisiaj debacie wokół teologii negatywnej. Proponujemy bardzo obszerną tematykę, która obejmuje zarówno kwestię antropomorficznych przedstawień Boga w różnych tradycjach religijnych oraz ich krytykę jak i rozwój teologii negatywnej na przestrzeni wieków. Choć *Verbum Vitae* jest kwartalnikiem biblijno-teologicznym, przyjmujemy także teksty prezentujące badania z obszaru filozofii, religioznawstwa, literaturoznawstwa czy historii sztuki, jeśli oczywiście są powiązane z tematem niniejszego numeru.

2. Terminy i warunki

Artykuły mogą być napisane w języku polskim lub w jednym z języków kongresowych: angielskim, niemieckim, francuskim, hiszpańskim lub włoskim.

Szczegółowe wytyczne dla autorów: <https://czasopisma.kul.pl/vv/about/submissions>

Termin nadsyłania tekstów: do końca maja 2023 r.

Termin publikacji numeru: wrzesień 2023 r.

Teksty należy przysyłać przez stronę czasopisma: <https://czasopisma.kul.pl/vv/>

Korespondencja z redakcją: verbum.vitae@kul.pl

3. Dlaczego warto publikować w *Verbum Vitae*?

Verbum Vitae jest obecnie jednym z trzech najwyżej punktowanych czasopism teologicznych w Polsce. W najnowszym wykazie czasopism Ministerstwa Edukacji i Nauki (30.12.2021) naszemu czasopismu przypisano **100 punktów**. Ponadto, *Verbum Vitae* jest obecne w bazach **SCOPUS, DOAJ, ATLA i EBSCO**. Obecność w trzech ostatnich bazach, w formie pełnotekstowej, sprawia, iż każdy publikowany na łamach naszego czasopisma tekst jest dostępny w formacie PDF w praktycznie każdej bibliotece uniwersyteckiej świata. W ten sposób *Verbum Vitae* jest niezwykle efektywnym miejscem dla uczestniczenia w międzynarodowej debacie naukowej.